

Nr 240.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 28 augusti 1914.
, , , i andra kammaren den 29 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från Kungsörs kungsladugård i Västmanlands län.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 124.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten proposition, nr 183, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva,

att de till Kungsörs södra kungsladugård om $9\frac{7}{16}$ mantal i Kung Karls socken av Västmanlands län och Kungsörs norra kungsladugård om $11\frac{5}{38}$ mantal i Kungs Barkarö socken av nämnda län hörande, i statsrådsprotokollet upptagna Kungsörstorp, backstugulägenheter samt övriga jordbruks- och bostadslägenheter, dock med undantag av de å norra kungsladugården belägna lägenheter, som betecknats med T 8—T 22, må — lägenheterna T 44 och T 45 å södra kungsladugården samman-slagna till en lägenhet, men övriga lägenheter var för sig — med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av

egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder, varvid de saluvärden, som av uppskattningsmännen åsatts Kungsörstorpen och backstugulägenheterna, skola nedsättas med 20 procent.

Såsom riksdagen i sin skrivelse nr 237 i anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Pålsboda nr 1 och Folkasboda nr 2 i Örebro län anmärkt, tillhöra de i förevarande framställning till försäljning föreslagna *bostads*-lägenheterna den i berörda skrivelse omnämnda särskilda typ av tomt-upplåtelser, vilka riksdagen ansett böra regleras enligt i samma skrivelse närmare angivna grunder. Med anledning härav har riksdagen icke kunnat bifalla förevarande framställning, i vad den avser upplåtande av berörda bostadslägenheter, utan får riksdagen beträffande denna del av ärendet hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning i enlighet med ovan åberopade grunder.

Vad därefter beträffar de till försäljning föreslagna *torp*- och *backstugulägenheterna*, har till grund för värderingen lagts beträffande *torp*-lägenheterna desamma åsatt dagsverksskyldighet, men beträffande *backstugulägenheterna* markens areal. Dagsverksskyldighet åligger emellertid båda ifrågasvarande kategorier av lägenhetsinnehavare, den ena jämlikt myndigheternas stadfästelse och den andra efter frivillig överenskommelse med vederbörande arrendator. Det torde därför redan på grund härav kunna ifrågasättas, huruvida det varit fullt lämpligt att, såsom skett, använda olika grunder för värdering av ifrågasvarande lägenheter. Vad vidare angår dagsverksskyldigheten, torde dennas lämplighet såsom värderingsgrund kunna starkt ifrågasättas. Enär dagsverksskyldighetens omfattning helt naturligt beträffande varje lägenhet bestämts med hänsyn jämväl till sådana omständigheter som vid tiden för upplåtelsen rådande arbetspriser m. m., torde densamma redan på grund härav icke kunna sägas utgöra något tillförlitligt uttryck för *torpets* värde. Härtill kommer, att, enligt vad meddelats vederbörande utskott, dagsverksskyldigheten ofta i sammanhang med vidtagen delning av *torpen* på grund av avtal mellan lägenhetsinnehavarna fördelats i en proportion, som icke stått i rimligt förhållande till *torplägenheternas* värde, vadan sagda skyldighet även av denna anledning i många fall kommit att på ett synnerligen ojämnt sätt belasta de olika lägenheterna. Att vid sådant förhållande utslutande lägga dagsverksskyldigheten till grund för värderingen och, såsom vid förrättningen skett, göra köpeskillningarnas storlek direkt beroende av dagsverksskyldighetens omfattning, torde icke vara rättvist

och billigt. Visserligen hava, med anledning av framkomna klagomål, myndigheterna tillstyrkt en sänkning med 20 procent av det av uppskattningsmännen föreslagna såväl dagsverks- som jordvärdet å ifrågavarande lägenheter, men en dylik allmän nedsättning är givetvis icke i någon mån ägnad att avlägsna de ojämnheter i värderingen, som till följd av en ojämn belastning av dagsverksskyldigheten eller av andra orsaker uppkommit.

På grund av de anmärkningar, som sålunda förekommit mot värderingen av ifrågavarande torp- och backstugulägenheter har riksdagen icke heller ansett sig kunna, i ärendets nuvarande skick, bifalla Eders Kungl. Maj:ts framställning i denna del utan får riksdagen hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om förnyad allsidig utredning av frågan samt om ny värdering av ifrågavarande lägenheter enligt, såvitt möjligt, objektiva och enhetliga grunder. I sammanhang med en dylik utredning torde ock böra tagas under övervägande, huruvida köpeskillingarna för de i ärendet omförmälda *jordbrukslägenheter* blivit på ett fullt lämpligt sätt avvägda.

Vad slutligen beträffar Kungsörs köpings framställning om förvärvande av den s. k. *Stallmästarehagen*, vilken framställning på grund av områdets behövlighet för köpingens dräneringsledning samt dess inskjutna läge inom ramen av köpingens område synts riksdagen hava fog för sig, torde frågan härom böra upptagas till förnyad prövning i samband med den utredning enligt angivna grunder, som riksdagen här ovan påkallat beträffande tomterna utanför köpingen.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, anhålla om förnyad utredning av ärendet i hela dess vidd enligt de grunder här ovan angivits samt om framläggande för riksdagen snarast möjligt av nytt förslag i frågan.

Stockholm den 29 augusti 1914.

Med undersåtlig vördnad.